

УДК 78.071.2

Цитування:

Овчарук О. В. Шляхи формування наукової школи теоретичної та практичної культурології Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*: наук. журнал. 2024. № 4. С. 15–22.

Ovcharuk O. (2024). Ways to Create a Scientific School of Theoretical and Practical Cultural Studies at the National Academy of Culture and Arts Management. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald: Science journal*, 4, 15–22 [in Ukrainian].

Овчарук Ольга Володимирівна,
доктор культурології, професор,
професор кафедри психології
та гуманітарних дисциплін
Національної академії керівних кадрів
культури і мистецтв
<https://orcid.org/0000-0001-5540-3286>
Web of Science ResearcherID AAP-1604-2021
OvcharukOlga.19@gmail.com

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ НАУКОВОЇ ШКОЛИ ТЕОРЕТИЧНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ КУЛЬТУРОЛОГІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

Мета статті – здійснити реконструкцію процесу становлення наукової школи теоретичної та практичної культурології Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв (НАКККіМ) крізь призму освітньої, дослідницької та науково-практичної складових. **Методологія дослідження** полягає у використанні системного підходу для цілісного висвітлення процесу становлення наукової школи культурології НАКККіМ. Провідними методами дослідження стали: історичний – для вивчення процесів формування і розвитку наукової культурологічної школи в контексті загальних інституційних та освітніх процесів; джерелознавчий – для винайдення, вивчення та аналізу документальних джерел, що демонструють шляхи й етапи формування наукових шкіл НАКККіМ; герменевтичний – для інтерпретації та розкриття змісту наукового доробку вчених; теоретичного узагальнення – для підбиття підсумків дослідження. **Наукова новизна** полягає в тому, що вперше висвітлено процес становлення та формування наукової школи теоретичної і практичної культурології НАКККіМ, узагальнено науковий доробок вчених Академії, зусилля яких було спрямовано на розвиток спеціальності «Культурологія», уточнено поняття «культурологічна наукова школа». **Висновки.** Здійснений аналіз діяльності науково-творчого колективу вчених Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, що охопив період 2014–2024 рр. з розвитку спеціальності «Культурологія», дав змогу довести, що провадження освітньої, дослідницької та науково-практичної діяльності дало можливість сформулювати наукову школу теоретичної та практичної культурології НАКККіМ, яка зробила вагомий внесок у розвиток вітчизняної культурологічної думки шляхом розробки термінологічного апарату теоретичної культурології та розв'язання актуальних проблем практичної культурології.

Ключові слова: культура, культурологія, культурологічна наукова школа, школа теоретичної та практичної культурології, вчені Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв.

Ovcharuk Olga, Doctor of Cultural Studies, Professor, Professor of the Department of Psychology and Humanities, National Academy of Culture and Arts Management

Ways to Create a Scientific School of Theoretical and Practical Cultural Studies at the National Academy of Culture and Arts Management

The purpose of this article is to reconstruct the process of formation of the scientific school of theoretical and practical cultural studies at the National Academy of Culture and Arts Management (NAKKKIM) through the prism of educational, research, scientific and practical components. **The methodology of the study** is to use a systematic approach to comprehensively cover the process of formation of the scientific school of Cultural Studies of the NAKKKIM; historical – to study the processes of formation and development of the scientific school of cultural studies in the context of general institutional and educational processes; source study – to find, study and analyse documentary sources that demonstrate the ways and stages of formation of the scientific schools of the NAKKKIM; hermeneutic – to interpret and reveal the content of the scientific work of scientists; theoretical generalisation – to summarise the results of the study. **The scientific novelty** lies in the fact that, for the first time, the process of formation and development of the scientific school of theoretical and practical cultural studies of the NAKKKIM is highlighted, the scientific achievements of the academicians whose efforts were aimed at the development of the speciality of 'Cultural Studies' are summarised, and the concept of the 'scientific school of Cultural Studies' is clarified. **Conclusions.** The analysis of the activities of the

scientific and creative team of scientists of the National Academy of Culture and Arts Management for the period 2014–2024 on the development of the speciality ‘Cultural Studies’ has proved that the implementation of educational, research and scientific and practical activities has allowed the formation of a scientific school of theoretical and practical Cultural Studies of the NAKKKiM, which has made a significant contribution to the development of national cultural thought by developing the terminological apparatus of theoretical Cultural Studies and solving topical problems of practical Cultural Studies.

Keywords: culture, culturology, culturological scientific school, school of theoretical and practical culturology, scientists of the National Academy of Culture and Arts Management.

Актуальність теми дослідження. Еволюційний процес розвитку гуманітарного знання на основі міждисциплінарного синтезу забезпечує широкі можливості для розв’язання актуальних проблем. Ця потреба виявилася особливо гострою в гуманітаристиці наприкінці ХХ – початку ХХІ століття, коли усвідомлення значущості ролі культури стало особливо очевидним та затребуваним у контексті загострення соціокультурних, політичних та суспільних процесів, пошуку новітніх способів пізнання інформаційного світу, шляхів відтворення суспільства як соціальної та культурної спільності. У цьому зв’язку процес розвитку культурологічного знання набув особливої інтенсивності. Це виявилось у створенні численних наукових центрів, дослідницьких інституцій, започаткуванні спеціальності «Культурологія» в багатьох закладах вищої освіти України, кожний з яких торував власні шляхи формування культурологічної науки. Результатом цих процесів стала поява наукових культурологічних шкіл з унікальними науковими традиціями.

Сьогодні назріла необхідність вивчення, аналізу доробку та досягнень вітчизняних науково-дослідницьких та освітніх інституцій, діяльність яких спрямована на розвиток культурологічного знання. Потребує оцінки та цілісного узагальнення шляхів їх розвитку визначення провідних напрямів наукових досліджень. У цьому контексті важливо систематизувати досягнення кожної із сучасних культурологічних наукових шкіл, що центрувалися, навколо закладів вищої освіти.

Заслужують на увагу здобутки наукової школи теоретичної та практичної культурології Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв (НАКККіМ) – одного з провідних закладів у галузі культурно-мистецької освіти України. Вивчення історичних аспектів становлення культурологічної школи НАКККіМ, шляхів її розвитку та провідних напрямів наукового пошуку ще не отримали належного системного узагальнення та наукової оцінки.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблема формування наукових

культурологічних шкіл знайшла своє висвітлення лише в поодиноких наукових розвідках. Так, у статті П. Герчанівської «Тотожність та відмінність культурологічних та антропологічних шкіл» висвітлено чинники формування культурології як науки, її предметне поле та архітектуру, визначено провідні вектори розвитку культурологічних й антропологічних національних шкіл [2]. Деякі публікації характеризують особливості наукових традицій культурологічних шкіл у навчальних закладах України. Цьому присвячена публікація сучасних вчених Т. Гуменюк і С. Тишка «Музична культурологія в координатах гуманітарного мислення (до 20-річчя кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського)», у якій представлено аналіз формування музичної культурології як складової культурологічної науки [4]. Окремі аспекти становлення харківської наукової школи культурології висвітлено в колективній монографії, присвяченій 90-річчю заснування Харківської державної академії культури [22]. Важливими для дослідження вказаної проблематики є праці, які демонструють процес формування наукових шкіл видатних вчених України. У цьому контексті важливим є шеститомне видання «Науковці України – еліта держави», у якому зібрано чималий фактологічний матеріал, присвячений як науковим школам окремих особистостей, так і науковим школам вищих навчальних закладів [13].

Важливим джерелом вивчення шляхів формування наукової школи теоретичної та практичної культурології НАКККіМ є праці вчених, викладачів Академії, завдяки зусиллям яким був започаткований освітній процес за спеціальністю «Культурологія» та створювалася потужна навчальна та наукова база за напрямками – теоретична культурологія (П. Герчанівська, Ж. Денисюк, В. Личковах, С. Садовенко, В. Сіверс), історія культури (С. Литвин, Д. Веденєєв), практична культурологія (С. Дичковський, О. Копієвська).

Мета статті – здійснити реконструкцію процесу становлення наукової школи

теоретичної та практичної культурології Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв крізь призму освітньої, науково-дослідницької та науково-практичної складових.

Виклад основного матеріалу. Процес інституалізації культурології в українському гуманітарному просторі розпочався із прийняттям Кабінетом Міністрів України Постанови № 1183 від 13.12.2006 «Про доповнення переліку галузей науки, з яких може бути присуджений науковий ступінь» [16]. До вказаного документа було введено культурологію та соціальні комунікації, що започаткувало становлення культурології як науки та навчальної дисципліни, завданням якої було визначено: поширення в українському суспільстві систематизованих та об'єктивних знань про культуру шляхом осмислення процесів як історичних, так і сучасних, здатність толерантно ставитися до етнопонаціональної та суспільної різноманітності культурних форм, розуміти взаємозв'язки та взаємозумовленість різних складових культурної системи.

Культурологічна проблематика, яка до 90-х рр. ХХ ст. була представлена в розробках лише деяких наукових центрів, зокрема: Національної академії наук України – Інституту мистецтвознавства, етнології та фольклористики імені М. Т. Рильського, Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка, Інституту історії України, увійшла до сфери наукових інтересів багатьох інституцій, серед яких – Інститут проблем сучасного мистецтва, Інститут культурології Академії мистецтв України (АМУ), а також центрів, підпорядкованих Міністерству культури України. Серед них – Український центр культурних досліджень, Науково-дослідний інститут пам'ятко-охоронних досліджень, Державний центр театрального мистецтва імені Леся Курбаса та ін.

Важливою тенденцією в становленні української культурологічної науки на початку ХХІ ст. стала її інтеграція в освітнє та наукове середовище університетів, закладів вищої освіти різного типу. Цей процес супроводжувався запровадженням спеціальності «Культурологія», формуванням наукових центрів культурологічних досліджень у навчальних закладах, передусім, культурно-мистецької освіти. Як результат – відбувалася структуризація предметного поля культурології, визначення її змісту як наукової дисципліни та системи соціального й гуманітарного знання про сутність, функції,

закономірності розвитку культури як способу існування людського буття. Осмислення цих фундаментальних проблем потребувало формування як освітнього, так і науково-дослідницького середовища, що стали основою для появи у вітчизняному науковому просторі новітніх культурологічних шкіл.

Серед закладів вищої культурно-мистецької освіти Національна академія керівних кадрів стала флагманом у розвитку культурологічної науки, чому сприяло органічне поєднання наукового пошуку та освітньої діяльності. Впровадження в освітній процес спеціальності «Культурологія» на кафедрі культурології та культурно-мистецьких проєктів сприяло формуванню засад наукової школи культурології НАКККіМ, пошуку новітніх ідей, їх теоретичної та практичної апробації.

У 2013 р. новоутворену кафедру культурології та культурно-мистецьких проєктів очолила докторка культурології, професорка Герчанівська Поліна Евальдівна. За її ініціативою було розпочато активні наукові дослідження кафедри, запропонована тема науково-дослідної роботи «Актуальні проблеми теоретичної та практичної культурології». У 2015 р. на кафедрі культурології та культурно-мистецьких проєктів було здійснено ліцензування освітньо-професійної програми «Культурологія» першого (бакалаврського) рівня освіти з метою підготовки майбутніх фахівців-культурологів [18]. Основною метою впровадження освітньо-професійної програми стала підготовка фахівців, здатних розв'язувати проблеми в галузі культурології, спроможних мобільно реагувати на потреби сучасної теорії та практики культури.

У 2019 р. на кафедрі культурології та інформаційних комунікацій було ліцензовано освітньо-професійну програму другого (магістерського) рівня освіти за спеціальністю «Культурологія» з присвоєнням кваліфікації «Культуролог, експерт-аналітик з міжкультурних комунікацій». Впровадження програми дало змогу забезпечити модель безперервної освіти в галузі гуманітаристики, водночас сприяло формуванню колективу вчених, дослідження яких заклали основи для розвитку наукової культурологічної школи Академії. Цей процес відбувався на основі напрацювань викладачів кафедри, обміну досвідом із колегами-культурологами, участі у різноманітних науково-комунікативних заходах, курсах підвищення кваліфікації, тренінгах, роботі в комісіях Міністерства

освіти і науки України. Безперечно, значущою для формування наукової культурологічної школи НАКККіМ стала підготовка фахівців третього (освітньо-наукового) рівня освіти за спеціальністю «Культурологія». У 2016 р. відповідно до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 [17], було здійснено перший набір аспірантів на третій (освітньо-науковий) рівень освіти. Цілі освітньо-наукової програми передбачали забезпечення розвитку фундаментальних досліджень як основи науково-освітньої діяльності Академії, здійснення організаційних заходів щодо активізації формування наукових шкіл Академії, системне проведення наукових симпозіумів, конференцій, розширення зв'язків з науковцями України та зарубіжних країн тощо.

Слід зазначити, що освітню діяльність зі спеціальності «Культурологія» здійснював високопрофесійний склад викладачів-науковців. Плідне співробітництво вчених – культурологів, філософів, істориків, мистецтвознавців забезпечила інтеграцію наукових знань, сприяла розвитку продуктивних для культурологічного знання ідей. Викладачі НАКККіМ підтримували контакти та обмінювалися науковим і викладацьким досвідом роботи з колегами-культурологами із багатьох закладів вищої освіти: Київським національним університетом культури і мистецтв, Українським державним педагогічним університетом імені М. П. Драгоманова, Рівненським гуманітарним університетом, Харківською державною академією культури, Маріупольським державним університетом, Національним університетом «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка та ін. Такі контакти забезпечували можливість дізнаватися про найновіші теоретичні, методичні та практичні досягнення у сфері культурології, оновлювати зміст науково-дослідної роботи, долучатися до обговорень найбільш актуальних проблем теорії та історії культурології, філософії культури, практичної культурології тощо.

Ключовою для формування наукової школи теоретичної та практичної культурології НАКККіМ стала потужна наукова діяльність викладацького колективу Академії, яка здійснювалася в напрямках: науково-дослідному, науково-творчому, науково-організаційному, науково-методичному.

У Положенні про наукові школи Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв представлено класичне визначення поняття «наукова школа», трактоване як «творчий колектив висококваліфікованих дослідників у певному науковому напрямі, яких об'єднує спільність підходів до розв'язання наукових проблем, стиль роботи, спільне мислення, ідеї та методи їх реалізації, спірання та залучення досвіду декількох поколінь науковців» [15]. У контексті уточнення поняття «культурологічна наукова школа» слід враховувати широкий спектр культурних феноменів, на осмислення яких спрямоване сучасне культурологічне знання, що демонструє концептуальні зміни в розумінні сутності самої культури та потребує інтеграції багатьох галузей знань та різних наукових підходів.

У цьому зв'язку поняття «культурологічна наукова школа» набуває нових вимірів його інтерпретації та може бути визначено з урахуванням специфіки передусім міждисциплінарності культурологічного знання, а саме – як творчий колектив висококваліфікованих дослідників, об'єднаних науковим пошуком у проблемному полі культурології, діяльність якого спирається на множинність ідей, підходів, шляхів у дослідженні культури на основі залучення різних галузей знань та характеризується спільністю академічних принципів у досягненні науково значущого результату.

Сформовані наукові та організаційні засади наукової школи НАКККіМ дають можливість інтегрувати здобутки вчених, які представляли різні галузі знань: філософію, історію, мистецтвознавство, соціальні комунікації сприяли розширенню культурологічної проблематики, структуруванню її у таких головних напрямках – теоретичному, історичному, практичному. Цей процес забезпечили численні навчальні видання, монографії, статті науковців – представників культурологічної школи НАКККіМ. Серед них відзначимо: «Культура в парадигмах ХХ–ХХІ ст.» П. Герчанівської [3], «Постфольклор інтернет-комунікації в аксіологічному вимірі» Ж. Денисюк [5], «Глобальні трансформації туристичних практик і технологій в контексті становлення цифрового суспільства (digital society)» С. Дичковського [7], «Естетика українського та польського авангарду» В. Личковаха [12], «Культурні практики в дискурсі Cultural Studies» О. Копієвської [9], «Симон Петлюра в боротьбі за самостійну Україну» С. Литвина [11], «Особистість у просторі культури»

О. Овчарук [14], «Хронотопи аксіосфери української народної художньої культури» С. Садовенко [20], «Філософія науки» В. Сіверса [21] та ін.

Важливою науково-практичною складовою у формуванні наукової школи теоретичної та практичної культурології НАКККіМ можна вважати багаторічну діяльність спеціалізованої вченої ради, завдання якої – підготовка науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації. Спеціалізована вчена рада Д 26.850.01 за багато років функціонування стала важливою науковою платформою, де відбувалося об'єднання творчих пошуків вчених на ниві вітчизняної науки з метою розгляду та присудження наукового ступеня доктора та кандидата наук за спеціальністю 26.00.01 – «Теорія та історія культури». Ця діяльність сприяла формуванню наукової культурологічної школи не тільки в Академії, а й у багатьох закладах вищої освіти України.

Одним з перших докторських дисертаційних досліджень за напрямом «Культурологія» на тему «Гуманізм як феномен італійської культури: традиції та сучасний стан» було представлено Ю. Сабадаш на засіданні спеціалізованої вченої ради Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. Вагомим внеском для розвитку вітчизняної культурологічної думки стали докторські дисертації С. Волкова на тему: «Соціокультурна динаміка інституціоналізаційних, інтеграційних та регіоналізаційних процесів в мистецькій освіті України: культурологічний аспект», О. Колесник на тему «Художня інтерпретація як феномен культури». Актуальним проблемам полікультурного розвитку Криму присвячена докторська дисертація Ю. Сугробою на тему «Культуротворчість як фактор консолідації поліетнічного суспільства Криму в сучасних умовах України».

Не менш значущими для пошуку та розробки нових напрямів культурологічного знання стали дисертаційні праці відомих нині діячів культури та мистецької освіти України, захисти яких відбулися на засіданнях спеціалізованої вченої ради НАКККіМ. Відзначимо серед них дисертаційне дослідження М. Тимошенка «Міжнародні гуманітарні стратегії в сучасній Україні як системний культуротворчий феномен», В. Вовкуна «Український авангард в контексті західноєвропейських культуротворчих процесів (10-х – початку 30-х рр. ХХ століття)», В. Романчишина «Гуманітарне знання як

чинник становлення ціннісно-сміслових концептів української культурологічної думки 70–90-х років ХХ століття».

Вагомим внеском для розвитку культурологічної науки, так і для формування наукової культурологічної школи НАКККіМ стали підготовлені науковцями Академії дисертаційні праці, представленні на здобуття наукового ступеня доктора культурології. Це відкрило перспективи для концептуалізації термінологічного апарату, глибокого та всебічного аналізу теоретико-методологічних проблем та трансформаційних явищ у сучасних культуротворчих процесах. Так, у дисертації Ж. Денисюк «Постфольклор комунікативних інтернет практик у функціонуванні аксіосфери суспільства» представлено новий погляд на феномен постфольклору, здатного відображати мозаїчну соціокультурну дійсність і водночас транслювати ціннісні значення, ідеї та ідеали соціуму, виступаючи своєрідним стабілізуючим началом в осмисленні соціокультурних реалій. У концепції дослідження постфольклор постає як складний синкретичний культурний феномен, у якому знаходить відображення історична динаміка суспільних цінностей та значень – від архаїки до неомодерну [6].

Науковою проблемою докторської дисертаційної праці С. Садовенко «Хронотоп української народної художньої культури: взаємозв'язок традицій та інновацій» є культурологічний вимір хронотопу української народної художньої культури крізь призму діалогу традиційних та інноваційних значущих смислів. Запропонована в дисертації авторська культурологічна концепція ґрунтується на синтезі феноменології, герменевтики, структуралізму, функціоналізму, семіотики та аксіології культури. Хронотоп постає як вияв зовнішніх структурних параметрів функціонування української народної художньої культури, внутрішнім семантичним змістом якої є цінності, осмислені в полі діалогу традицій та інновацій [19].

Метою дисертації С. Дичковського «Глобальні трансформації туристичних практик і технологій в контексті становлення цифрового суспільства (digital society)» стала концептуалізація культурологічних вимірів туристичних практик і технологій у перспективі становлення глобальних трендів цифрового суспільства. У роботі доведено, що туризм є одним з найважливіших соціокультурних феноменів сучасного буття, якому властиві мобільність, візуалізація та експансія споживчих пріоритетів. Відтак різні

аспекти туристичної діяльності не лише трансформувалися у високоефективний сектор економіки, а й перетворилися у сферу соціально значущих послуг, механізм міжкультурних комунікацій, інструмент пізнання та самореалізації, засіб збереження унікальних культур і територій [7].

Слід відзначити, що вперше в галузі гуманітарного знання на здобуття наукового ступеня доктора культурології була представлена дисертація О. Копієвської «Трансформаційні процеси в культурних практиках України: глобальний, глокальний та локальні особливості (кінець ХХ – початок ХХІ ст.) зі спеціальності 26.00.06 – прикладна культурологія та культурні практики [10]. Це дозволило вперше в гуманітарному дискурсі розглянути культурні практики як феномен глобально-цивілізаційних процесів і тим самим відкрити нові аспекти розуміння проблем культуротворення.

Численні дисертаційні дослідження були представлені на розгляд спеціалізованої вченої ради НАКККіМ на здобуття наукового ступеня кандидата культурології, а саме: С. Панченко «Культуротворчий потенціал релігійного туризму: становлення українського досвіду», С. Соболевської «Культуротворча функція українського аматорського театру (кінець ХХ – початок ХХІ століття)», Т. Шершової «Культурна пам'ять як чинник формування національної ідентичності: на прикладі народнопісенного виконавства Полтавщини», М. Чернець «Культурна столиця в контексті розвитку національно бренду (на прикладі європейського досвіду)», Г. Файзуліної «Етнокультурологічні виміри сучасного українського філософського роману», О. Вернигоренко «Футуризм в українському культурному просторі першої половини ХХ століття» та ін.

З упродовженням нової процедури захисту, сформованої на основі освітньо-наукової програми за спеціальністю 034 «Культурологія» для здобувачів наукового ступеня «Доктор філософії», відбулися захисти дисертацій М. Бугайова «Соціокультурний феномен блогів: культурологічний вимір», О. Засядьовк «Культуротворча місія івент-практик в Україні», Т. Горбула «Діджиталізація культурної спадщини в контексті соціокультурних трансформацій ХХІ століття».

Загалом багаторічна науково-практична діяльність вчених наукової школи теоретичної та практичної культурології НАКККіМ з підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації забезпечила збереження і тяглість традицій між

науковцями різних поколінь. Це сприятиме вихованню покоління молодих дослідників, які будуть визначати нові перспективні напрями, підходи у вивченні сучасних актуальних феноменів культури.

Висновки. Становлення наукової школи теоретичної та практичної культурології НАКККіМ відбулося на тлі процесів інституалізації культурологічного знання, формування освітніх центрів у закладах освіти культурно-мистецького спрямування на початку ХХІ століття. Базовими засадами для наукової школи культурології НАКККіМ стали освітня, науково-дослідницька та науково-практична діяльність. У контексті їх здійснення виокремилися два основних напрями науково-творчого пошуку – теоретичний та практичний. Розвиток кожного з них дав змогу сформувати належну теоретичну базу, виробити понятійний апарат та запропонувати практичні вектори розвитку культурологічного знання. За десять років роботи (2014–2024 рр.) науково-творчого колективу вчених Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв над розвитком спеціальності «Культурологія» в галузі знань «Гуманітарні науки» сформовано наукову школу теоретичної та практичної культурології НАКККіМ, розроблено її вагомі теоретичні та практичні засади, створено унікальний науковий доробок, наявність якого свідчить про успішність накопиченого освітнього досвіду, його перспективність для подальшого розвитку сучасного вітчизняного культурологічного знання в його нових вимірах.

Література

1. Веденєєв Д. В. Становлення культурної дипломатії України як соціокультурного інституту. *Зовнішні справи*. 2021. № 1–2. С. 15–21.
2. Герчанівська П. Тотожність та відмінність культурологічних та антропологічних шкіл. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2019. № 2. С. 3–7.
3. Герчанівська П. Е. Культура в парадигмах ХХ–ХХІ ст. : монографія. Київ : НАКККіМ, 2017. 378 с.
4. Гуменюк Т. К., Тишко С. В. Музична культурологія в координатах гуманітарного мислення (до 20-річчя кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського). *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. 2018. № 1(38). С. 128–139.
5. Денисюк Ж. З. Постфольклор інтернет-комунікації в аксіологічному вимірі : монографія. Київ : НАКККіМ, 2017. 384 с.

6. Денисюк Ж. З. Постфольклор комунікативних інтернет практик у функціонуванні аксіосфери суспільства: дис. ... доктора культурології. Київ: НАКККіМ, 2018. 454 с.

7. Дичковський С. І. Глобальні трансформації туристичних практик і технологій в контексті становлення цифрового суспільства (digital society): монографія. Київ: Ліра-К, 2020. 384 с.

8. Кваліфікаційна карта наукової школи теоретичної та практичної культурології Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. URL: https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/nauka/1_Naukova_chkola_Kulturologiya.pdf (дата звернення: 01.10.2024).

9. Копієвська О. Р. Культурні практики в дискурсі Cultural Studies. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*: наук. журнал. Київ: Міленіум, 2019. № 2. С. 49–53.

10. Копієвська О. Р. Трансформаційні процеси в культурних практиках України: глобальний, глокальний та локальні аспекти (кінець ХХ – початок ХХІ ст.): дис. ... доктора культурології: 26.00.06 – прикладна культурологія. Київ, 2018. 487 с.

11. Литвин С. Х. Симон Петлюра в боротьбі за самостійну Україну: монографія. Київ: Смолоскип, 2018. 675 с.

12. Личкова В. А. Естетика українського та польського авангарду: монографія. Київ: НАКККіМ, 2021. 288 с.

13. Науковці України – еліта держави. Київ: Логос-Україна, 2010. Т. 6: авт.-упор. Я. Білейчук; редкол.: Морозов А. О. та ін., 2020. 283 с.

14. Овчарук О. Особистість у просторі культури: навчальний посібник. Київ: НАКККіМ, 2019. 136 с.

15. Положення про наукові школи Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. URL: https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/Akademiia/publ_m/osv_diiialnist/Polozh_pro_nauk_shkoly_NAKKKiM.pdf (дата звернення: 01.10.2024).

16. Про доповнення переліку галузей науки, з яких може бути присуджений науковий ступінь: Постанова Кабінету Міністрів України № 1183 від 13.12.2006. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1718-2006-%D0%BF#Text> (дата звернення: 17.09.2024).

17. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах): Постанова Кабінету Міністрів України від 23.03.201 № 261. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.10.2024).

18. Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 266. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15#Text> (дата звернення: 01.10.2024).

19. Садовенко С. М. Хронотоп української народної художньої культури: взаємозв'язок традицій та інновацій: автореф. дис. ... доктора культурології. Київ: НАКККіМ, 2021. 40 с.

20. Садовенко С. М. Хронотопи аксіосфери української народної художньої культури: монографія. Київ: НАКККіМ, 2019. 356 с.

21. Сіверс В. А. Філософія науки: підручник. Київ: НАКККіМ, 2017. 120 с.

22. Харківська державна академія культури: до 90-річчя з дня заснування / авт. кол.: В. Шейко, Н. Кушнарєнко, Ю. Лошков, І. Стасьєвська, М. Скрицька та ін.. Мін-во культури України; Харк. держ. акад. культури. Харків, 2019. 253 с.

References

1. Viedienieiev, D. V. (2021). Establishment of Cultural Diplomacy of Ukraine as a Socio-Cultural Institution. *Foreign Affairs*, 1–2 [in Ukrainian].

2. Herchanivska, P. (2019). Identity and Difference of Cultural and Anthropological Schools. *Herald of the National Academy of Culture and Arts Management*, 2, 3–7 [in Ukrainian].

3. Herchanivska, P. (2017). Culture in the Paradigms of the XX-XXI Centuries. *Kyiv* [in Ukrainian].

4. Humeniuk, T., & Tyshko, S. (2018). Musical Cultural Studies in the Coordinates of Humanitarian Thinking (to the 20th Anniversary of the Department of Theory and History of Culture of the Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine). *Journal of the Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine*, 1(38), 128–139 [in Ukrainian].

5. Denysiuk, Zh. (2017). Postfolklore of Internet Communication in the Axiological Dimension. *Kyiv* [in Ukrainian].

6. Denysiuk, Zh. (2018). Postfolklore of Communicative Internet Practices in the Functioning of the Axiosphere of Society: Doctoral Thesis in Cultural Studies. *Kyiv* [in Ukrainian].

7. Dychkovskiy, S. (2020). Global Transformations of Tourism Practices and Technologies in the Context of the Formation of a Digital Society. *Kyiv* [in Ukrainian].

8. Qualification Card of the Scientific School of Theoretical and Practical Cultural Studies of the National Academy of Culture and Arts Management (n.d.). Retrieved from: https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/nauka/1_Naukova_chkola_Kulturologiya.pdf [in Ukrainian].

9. Kopyievska, O. (2019). Cultural Practices in the Discourse of Cultural Studies. *Herald of the National Academy of Culture and Arts Management*, 2, 49–53 [in Ukrainian].

10. Kopyievska, O. (2018). Transformation Processes in Cultural Practices of Ukraine: Global, Glocal and Local Aspects (Late XX – Early XXI Centuries): Doctoral Thesis. *Kyiv* [in Ukrainian].

11. Lytvyn, S. (2018). Symon Petliura in the Struggle for Independent Ukraine. *Kyiv* [in Ukrainian].

12. Lychkovakh, V. (2021). Aesthetics of the Ukrainian and Polish Avant-Garde. *Kyiv* [in Ukrainian].

13. Bileichuk, Y. (2020). Scientists of Ukraine Are the Elite of the State. Kyiv [in Ukrainian].
14. Ovcharuk, O. (2019). Personality in the Space of Culture. Kyiv [in Ukrainian].
15. Regulations on the Scientific Schools of the National Academy of Culture and Arts Management (n.d.). Retrieved from: https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/Akademiia/publ_m/osv_diialnist/Polozh_pro_nauk_shkoly_NAKKKiM.pdf [in Ukrainian].
16. Cabinet of Ministers of Ukraine. (13.12.2006). On Supplementing the List of Fields of Science in Which a Scientific Degree Can Be Conferred, 1183. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1718-2006-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
17. Cabinet of Ministers of Ukraine. (23.03.2016). On Approval of the Procedure for the Training of Higher Education Applicants for the Degree of Doctor of Philosophy and Doctor of Science in Higher Education Institutions (Scientific Institutions) 261. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
18. Cabinet of Ministers of Ukraine. (29.04.2015). On the Specifics of Implementation of the List of Fields of Knowledge and Specialities for Training of Higher Education Applicants, 266. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15#Text> [in Ukrainian].
19. Sadovenko, S. (2021). Chronotope of Ukrainian Folk Art Culture: Interrelation of Traditions and Innovations. PhD Thesis. Kyiv [in Ukrainian].
20. Sadovenko, S. (2019). Chronotopes of the Axiosphere of Ukrainian Folk Art Culture. Kyiv [in Ukrainian].
21. Sivers, V. (2017). Philosophy of Science. Kyiv [in Ukrainian].
22. Sheiko, V., Kushnarenko, N., Loshkov, Y., Stashevska, I., Skrytska, M., et al. (2019). Kharkiv State Academy of Culture: to the 90th anniversary of its foundation. Kharkiv [in Ukrainian].

*Стаття надійшла до редакції 10.10.2024
Отримано після доопрацювання 12.11.2024
Прийнято до друку 20.11.2024*